

”Jag är nedsättningshindrat variationsstörd”

Efter några veckor som högstadielärare sa en elev till mig:
– Du är en grym lärare!

Va, jag var väl inte så sträng?! Jag såg framför mig den diktatoriska lärare som kallades Caligula i filmen Hets och fick dåligt samvete för att jag kanske rutit i på senaste lektionen. Men nej, ni som har tonårsungar hemma vet att för de under 15 år är ”grym” det samma som ”toppen”. Det där var kanske en av de bästa komplimanger jag fått som lärare. Fast jag inte begrep det först.

För det här med kommunikation inte är lätt. Det finns grupper som skapat sina egna språk. Det finns massor exempel på det, allt från sotarnas knoparmoj till dagens tekniska fikonspråk. Det skapar vi-känsla i gruppen men också avstånd till dem utanför. I funkisvärlden finns det konstiga ord som ingen annan förstår. Prova att säga ”synlig normbrytande funktionalitet” till din granne nästa gång ni ses. Jag tror inte han eller hon kommer att utbrista ”Aha!”. I alla fall ingår inte det begreppet i mitt ordförråd, trots mer än 20 år i funkisvärlden.

REDAN ORDET ”FUNKIS” är knepigt. Jag berättade för en vän att vi börjat gå i funkis-kyrkan i Högalids församling, på aktiviteter som riktade sig särskilt

ILLUSTRATION: ERIK DOMELLÖF

” Det där var kanske en av de bästa komplimanger jag fått som lärare. Fast jag inte begrep det först.

till unga med funktionsnedsättning. Men vännen protesterade:

– Va, Högalid är ingen funkiskyrka! Den byggdes ju på 1910-talet.

OJ, TÄNKTE JAG. Måste kyrkor vara byggda vid en särskild tidpunkt för att min funkis-unge ska få gå dit? Nej inte alls, men för vännen betydde ”funkis” arkitekturstilen funktionalism.

Ja visst är jag glad för att vi idag har andra ord för våra barn med funk-

tionsnedsättning, än de begrepp som användes förra seklet. En del av dem så hemska att jag inte ens vill tänka dem. Men ibland kan jag tycka att vi krånglar till det onödigt mycket. Intellektuell funktionsnedsättning är onekligen ganska långt och besvärligt att säga. Och säger jag IF kommer 99,3 procent av befolkningen inte att förstå vad jag menar. Jag vill inte använda ord som det finns en värdering i, däremot använder jag gärna ord som beskriver hur det faktiskt är. Vår dotter har en sämre rörelseförmåga än de flesta jämnåriga. Det betyder förstås inte att hon är sämre. Men hennes förmåga att röra sig är faktiskt det.

Jag gillar det här med ord, att skriva och prata. Det är mitt redskap, till och med mitt vapen, för att få andra att förstå mer om hur det är att leva som funktionsnedsatt, som förälder, syskon eller annan anhörig. Jag vill inbjuda till samtal över så många gränser som det bara är möjligt. Hur det görs är ingen absolut vetenskap, men jag tror att en viktig förutsättning är att vi talar samma språk, att vi förstår varandras ord. Jag är övertygad om att det är genom samtal, gemensam reflektion och att dela varandras livsberättelser som vi kommer samman. Det är tillsammans som vi kan flytta berg. ●

Helena S Hedelin

Åsikterna i texten är skribentens egna.